

Sèrie 3

Exercici 1

[2 punts]

OPCIÓ A

Els 2 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) Joan Salvat-Papasseit no és un poeta avantguardista, però a *El poema de la rosa als llavis*, entre elements de la lírica tradicional i d'altres, fa servir sovint recursos de les avantguardes. Els moviments d'avantguarda que més el van influir foren el cubisme i el futurisme. **(0,5 punts)**
- (b) Un dels recursos que fa servir sovint són els versos tallats o trencats, característics del cubisme. En trobem exemples en molts poemes del llibre, com ara «Deixaré la ciutat», «Perquè has vingut» o «Visca l'amor». A «Sota el meu llavi el seu», el trencament dels versos està estretament relacionat amb el contingut: la forma del poema, marcada pels versos trencats, imita la progressió descendent del bes. Un segon recurs és el *collage*, també propi del cubisme, que pot ser lingüístic (presència de mots en una altra llengua, per exemple al poema «El cal·ligrama, i 2», en què hi ha frases en francès) o, també, cal·ligramàtic: el cal·ligrama o poema visual, recuperat per Apollinaire i molt recurrent entre els poetes d'avantguarda, és la forma de dos dels poemes del llibre, «El cal·ligrama, 1» i «El cal·ligrama, i 2». Finalment, un altre recurs avantguardista, en aquest cas del futurisme de Marinetti, és la supressió parcial dels signes de puntuació (absència de punts i comes, supressió de les majúscules inicials, etc.), tal com veiem al poema «Ulls clucs l'amor». **(1,5 punts)**

OPCIÓ B

Els 2 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) Si bé *El Cafè de la Granota* és un recull de contes, hi ha uns elements comuns que els cohesionen i transmeten al lector la sensació d'unitat. El primer element és el lloc on transcorre l'acció dels contes, sempre la vila de Mequinensa, els seus carrers i places, el Cafè de la Granota, i també el riu Ebre i els pobles de la zona. Els personatges dels contes són gairebé tots de Mequinensa. **(0,5 punts)**
- (b) Altres elements que refermen el caràcter unitari del llibre són les referències temporals i històriques, que situen els contes a la dècada dels cinquanta o seixanta del segle XX, amb referències explícites a la dictadura i al franquisme. També es pot destacar, com a element unificador, la veu narrativa dels contes, encara que no sigui sempre la mateixa: d'una banda, alguns contes són narrats per un cronista sense nom que recull la informació i reproduïx les paraules del vell Cristòfol; de l'altra, hi ha contes que són soliloquis, monòlegs directes d'un personatge. D'altres factors unificadors són la ironia i l'humor, elements centrals de la majoria de contes, especialment en el tema de la mort, que és tractat amb quotidianitat, sense transcendència però amb algun element extraordinari que desencadena l'humor o la ironia. Finalment, són elements unitaris l'estil i sobretot la llengua a través de la qual parla el narrador —el vell Cristòfol a través del cronista o altres personatges directament—, de registre oral i col·loquial, amb trets dialectals occidentals. **(1,5 punts)**

Exercici 2

[3 punts]

2.1.

[1 punt]

Els quatre primers versos podrien servir per descriure el sacrifici d'Antígona en l'obra d'Espriu: Antígona creu que «és necessari i forçós» que ella mori pel poble de Tebes, i per això se sacrifica, perquè hi hagi pau i no mori «tot el poble» de Tebes per un home sol, pel rei Creont. Els versos d'aquest poema i les paraules finals d'Antígona també es poden interpretar com un lament per la Guerra Civil espanyola i el franquisme. **(1 punt)**

2.2.

[2 punts]

- (a) Antígona representa la voluntat de concòrdia i el sacrifici per la pau. **(0,5 punts)**
- (b) En aquest parlament final, Antígona expressa que el seu sacrifici és per mantenir la pau a Tebes: «no pertorbaré la pau de Tebes, tan necessària». Per això fa tornar la gent a casa, perquè no s'iniciï una guerra: «Calmeu el poble i que torni a les cases». És un sacrifici alegre («moro amb alegria»), no hi ha tristor perquè sap que salva Tebes i que «la maledicció» s'acaba amb ella. **(0,5 punts)**
- (c) Al poema de *La pell de brau* (Text 1), la voluntat de concòrdia i de pau s'expressa als versos 5-8 amb termes clau com «ponts de diàleg», «estimar», «comprendre». Tant al Text 1 com al Text 2 hi ha la idea que el poble no ha d'estar dividit, que cal intentar la reconciliació entre germans, («mira de comprendre i estimar/les raons i les parles diverses dels teus fills», Text 1; «que el poble, oblidant el que el divideix [...]», Text 2). En tots dos textos s'expressa el desig de pau duradora («que el poble visqui eternament», Text 1; «que la maledicció s'acabi en mi», Text 2) i de normalitat («en l'ordre i en la pau, en el treball», Text 1; «que el poble [...] pugui treballar», Text 2). Tots dos textos acaben amb un clam que expressa el desig de llibertat, més explícit en el poema («en la difícil i merescuda llibertat», Text 1) i adreçat a Creont i els seus consellers a *Antígona* («i tant de bo que tu, rei, i tots vosaltres el vulgueu i el sapigueu servir», Text 2). [Es poden comentar altres aspectes com ara la noblesa d'esperit d'Antígona, la proposta humanista que fa, les lleis de la consciència vs. les lleis dels homes (lleis de sang vs. lleis autoritàries), la rebel·lia i la pietat envers els morts, etc.] **(1 punt)**

En aquest exercici cal valorar la precisió i la brevetat (2.1.) i la capacitat de síntesi (2.2.). Es poden valorar altres respostes correctes diferents de les que es proposen en aquestes pautes de correcció.

Exercici 3

[5 punts]

OPCIÓ A

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

- (a) Aquest poema és l'últim de *Bruixa de dol* i recull alguns dels aspectes clau de l'obra a tall de tancament. El títol, *Vuit de març*, ja ens indica que serà un poema programàtic, atès que aquesta data és la del dia de la dona treballadora. En efecte, el poema es construeix com una dansa col·lectiva i un clam a l'alliberament de les dones. **(0,5 punts)**
- (b) El poema està format per quatre estrofes: una d'inicial de quatre versos, que fa de divisa o exordi, i tres de més llargues, de dotze versos cadascuna. Tots els versos són de sis síl·labes sense rima. Aquest vers curt remet a la poesia popular, igual que alguns dels recursos que es fan servir al llarg del poema, com les repeticions (per exemple, la segona part de la segona estrofa es repeteix a la primera part de la tercera, amb alguns canvis, com ara el pas de la tercera persona, «Deixaran», a la primera persona, «Deixarem») i els encavallaments que marquen el ritme de la seqüència cronològica que va del passat (les bruixes) al futur (totes les dones). A l'última estrofa torna a haver-hi el record de la cançó infantil «Plou i fa sol les bruixes es pentinen» en el vers «i plourà i farà sol». D'altra banda, el poema s'inicia amb una metàfora, «obrim una finestra/en aquest cel tancat» («cel tancat», un oxímoron que representa el món oprimint de la dona), i es clou amb una altra, «vindicarem la nit/i la paraula DONA» (la nit entesa com la feminitat). **(1,25 punts)**
- (c) En aquest poema hi ha temes i símbols que han aparegut al llarg de l'obra, com la lluna de la primera estrofa, que representa tot l'univers femení. Les escobres tenen un doble sentit: com a element característic de la iconografia tradicional de les bruixes i com a estri de la neteja. Aquests estris quotidians (l'escombra, els pots i les cassoles, el blauet, el sabó i els bolquers) representen les feines domèstiques que encadenen les dones (netejar, cuinar, tenir cura dels fills) i totes les opressions de les quals s'han d'alliberar. El poema també conté els símbols que representen el poder masculí: l'or, el ferro, el ceptre i el punyal, que cal deixar enrere per posar al centre la vida (estrofa tercera). Així, a l'última estrofa hi apareixen dos elements vegetals positius: l'heura i l'arbre de l'alliberament (marcat per un encavallament que encara dona més força al mot final, «alliberament»). **(1,25 punts)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot superar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.

OPCIÓ B

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

- (a) Aquest fragment pertany al final de la novel·la, quan Laura està desesperada i fuig cap a Barcelona. **(0,5 punts)**
- (b) La boira és, al llarg de la novel·la, el símbol de l'aïllament de Comarquinal, però en aquest fragment la Laura la busca («comença l'encaç de la boira»), la boira és «amable» i l'«abriga», perquè l'aïlla i la fa «invisible als ulls de les bones persones de Comarquinal». La boira difumina la realitat: l'hospici és una «ombra negra» i la plaça de Comarquinal gairebé pren vida: les voltes de la plaça —les «arcades»— són «boques a punt de riure» i de «malparlar» i insultar-la (tota la part final del fragment recull els insults que Laura s'imagina que rebrà de la gent de Comarquinal). Ara la boira és com un vel d'oblit («tenyeix d'absenta») que l'aïlla de la vergonya i la ignomínia. **(1,25 punts)**
- (c) La novel·la, narrada en tercera persona, sovint projecta el punt de vista en els personatges principals, com en aquest fragment, focalitzat en Laura. Així, s'hi fa ús de tècniques narratives modernes a l'època: la memòria involuntària (com en el passatge en què Laura recorda «el pampallugueig verdós...», un record «de joveneta»), el discurs indirecte lliure («Fugir!», «Horror!» i altres exclamacions) i el monòleg interior (tot el passatge, de fet). A més, tot de recursos retòrics doten el fragment d'un ritme ràpid que es correspon amb el pas apressat de Laura fugint: les anàfores (repeticions a l'inici de la frase: «Boira de novembre, boira amable»; «carn mísera»/«carn que»/«carn que», etc.), les enumeracions («una pobra, una perduda, una carn mísera!»), etc. **(1,25 punts)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.